

**Völcsey Balázs**

**Polgári Eljárásjogi Tanszék**

**Témavezető: Varga István tanszékvezető habil. egyetemi docens**

## **A jogerőhatás megjelenési formái**

### **1. Bevezetés**

A jogrendszer és ezen belül az eljárásjogok egyik legfontosabb jogintézménye a jogerő. Hasonlóan meghatározó kérdés, mikor áll be a jogerő, azaz egy határozathoz mikortól fűződik jogerőhöz kapcsolódóan joghatás. Tanulmányomban ezeket a területeket kívánom – külön fejezetben a peres és a nemperes eljárásokat – részletesen elemezni és bemutatni. Vizsgálom, mely bírósági határozatokhoz a jogerőhatás mely megjelenési formája tartozhat, és ennek mi a gyakorlati, mindennapi jelentősége.

Kiindulópont az, hogy a bírósági határozatok célja, hogy a peres felek egymás közötti viszonyában valamilyen joghatást idézzen elő. Így a határozatok két legfontosabb, legmarkánsabb joghatása a kötőerő és a jogerő.<sup>1</sup>

### **2. Kötőerő**

Az 1952. évi III. törvény a Polgári Perrendtartásról (továbbiakban: Pp.) 227. § (1) bekezdése szabályozza az ún. egyszerű kötőerőt. Eszerint, *„amennyiben a törvény másként nem rendelkezik, a bíróság a saját határozatához abban a perben, amelyben azt hozta, kötve van, mégpedig a határozat kihirdetésétől kezdve, ha pedig a határozat kihirdetve nem volt, annak közlésétől kezdve.”* Releváns, hogy az egyszerű kötőerő a határozatokhoz és a végzésekhez is fűződik.<sup>2</sup> Az idézett bekezdés egyértelműen mutatja, hogy az egyszerű kötőerő a rendes perorvoslattal

---

<sup>1</sup> NÉVAI László: Bírósági határozatok. In: NÉVAI László – SZILBEREKY Ferenc: Polgári eljárásjog 3. kiadás, 1974. 421. [továbbiakban: Kommentár (NÉVAI – SZILBEREKY)]

<sup>2</sup> GÁTOS György: Határozatok. In: A polgári perrendtartás magyarázata (Szerk.: NÉMETH János – KISS Daisy) Complex kiadó, Budapest, 2007. második (átdolgozott kiadás) 1256. [továbbiakban: Kommentár (NÉMETH – KISS)]

(fellebbezés vagy ellentmondás<sup>3</sup>) még támadható, azaz nem jogerős bírósági határozatokra vonatkozik. Kiemelendő, hogy ez a hatás elsődlegesen és alapvetően a határozatot hozó bíróságot köti („a bíróság a saját határozatához kötve van”), a per alanyaira (például fél, beavatkozó) csak közvetett módon érvényesül. Eklatáns példa erre, hogy a „*perfeljegyzés tárgyában hozott határozatához a bíróság kötve van, azt saját hatáskörében nem változtathatja meg*” (BH 2001. évi 10/481. sz.).

Az egyszerű kötőerő legfőbb jellegzetessége, a bírósági határozatnak a bíróság részéről történő visszavonhatatlansága és módosíthatatlansága. Ez azért is releváns, mert ebben is megnyilvánul a különbség a közigazgatási és a bírósági határozatok között. Míg a közigazgatási határozatot a közigazgatási szerv – főszabályként – megváltoztathatja, akár kérelemre, akár hivatalból,<sup>4</sup> addig ez a bírósági határozatokra nem vonatkozik. Azaz, míg a bírósági határozat esetében a megváltoztathatatlanság érvényesül elsődlegesen, addig a közigazgatási határozat esetében pedig éppen ellenkezőleg a „*megváltoztathatóság*” a jellemző.<sup>5</sup>

A Pp. 227. § (1) bekezdésében meghatározott főszabály alól kivételt jelentenek egyrészt a Pp. 227. § (2) illetve (3) bekezdésében<sup>6</sup> megfogalmazottak, de a törvény ezen felül, mind az ítélet, mind a végzések tekintetében több kivételt is tartalmaz.

Ítélet esetén nem érvényesül az egyszerű kötőerő:

1. az igazolási kérelem folytán tartott új tárgyalás eredményéhez képest az elmulasztott tárgyalás alapján hozott ítéletet teljesen vagy részben hatályon kívül helyezik (vö.: Pp. 109. § (4) bekezdés);
2. ugyanígy nem beszélhetünk egyszerű kötőerőről sem, ha a részítéletet a később hozott ítélettel a beszámítási kifogásra, illetve viszonykeresetre vonatkozó tárgyalás eredményéhez képest

<sup>3</sup> Ebből következik, hogy az egyszerű kötőerő a bírósági meghagyást (Pp. 136/A. §) és a fizetési meghagyást is jellemzi.

<sup>4</sup> A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 103. § és 114-115. §§-ok

<sup>5</sup> NÉVAI: Bírósági határozatok In: Kommentár (NÉVAI - SZILBEREKY). 421.; KISS Daisy: A polgári per titkai – Kérdések és válaszok a Polgári perrendtartás általános részéből HVG-ORAC, Budapest, 2009. 680. (továbbiakban: KISS: i.m.)

<sup>6</sup> „A pervezetésre vonatkozó valamint az egyoldalú kérelmeket elutasító végzéshez a bíróság nincs kötve, olyan végzést, azonban amely határidőhöz kötött perbeli cselekményt utasít el, a bíróság csak annak jogerőre emelkedése előtt (228. §) változtathatja meg. A bíróság a pénzbírságot megállapító végzést fontos okból megváltoztathatja.” (Pp. 227. § (2) és (3) bekezdés)

hatályon kívül helyezik, vagy megfelelően módosítják (vö.: Pp. 213. § (2) bekezdés);<sup>7</sup>

3. említhető továbbá például, hogy ha valamelyik házastárs a házassági bontóper jogerős befejezése előtt meghal, a bíróság a pert megszünteti és a perben esetleg már hozott ítéletet hatályon kívül helyezi (vö.: Pp. 289. §).

Végzés esetén nem köti a bíróságot a kötőerő, egyrészt a fent említett Pp. 227. § (2) és (3) bekezdésben hivatkozott határozatok esetében, másrészt a tárgyalást felfüggesztő, az eljárás félbeszakadását megállapító, az ideiglenes intézkedést elrendelő, a kézbesítési vélelem, illetve az igazolási kérelem elbírálása tárgyában hozott végzések esetében sem. További fontos „eredménye” annak, ha egy határozat (végzés) esetében nem beszélhetünk egyszerű kötőerőről sem, hogy a Pp. 257. § (1) bekezdése értelmében a bíróság maga is eleget tehet a végzés ellen benyújtott fellebbezésnek.

### 3. A jogerő

A bírósági határozatokhoz kapcsolódó másik fontos hatás a jogerő. A jogerő az uralkodó jogirodalmi álláspontok szerint minősített kötőerőt jelent, azaz a kötőerő a jogerőbe beleolvad.<sup>8</sup>

A jogerő (mind alaki, mind anyagi jogi értelemben) már a római jogi forrásokban is említett jogintézmény. Jelentősége az ún. formuláris per esetén volt, amelynek első része az *in iure tárgyalás* volt, ahol a felperes lényegében a formula kibocsátása érdekében fordult szóbeli kérelemmel a praetorhoz. A praetor megtagadta a formula kibocsátását – többek között – abban az esetben, ha korábban már jogerős ítéletet hoztak az ügyben. A második szakasz az ún. *apud iudicem eljárás* volt, amelynek végén a praetor meghozta az ítéletet. Ez esetben az eljárás ún. *litis constetatio-n* alapult, ez egyfajta perszerződésnek tekinthető. E „szerződés” legfontosabb eleme az volt, hogy a felek alávetették magukat a bírói döntésnek, és így fellebbezésnek nem volt helye, azaz a praetor által meghozott határozat (ítélet) nyomban jogerőre emelkedett. Amennyiben ennek ellenére valamelyik fél később ismét pert kívánt kezdeményezni, az alperes az ítélt dolog kifogására (*exceptio rei iudicatae*) hivatkozhatott, s ezt értették a római jogban az alaki jogerő alatt. Azaz Vécsey Tamás

<sup>7</sup> Az 1. és 2. ponttal kapcsolatos megjegyzést lásd a jogerő tárgyalásánál.

<sup>8</sup> GÁTOS: Határozatok. In: Kommentár (NÉMETH – KISS) 1260.; NÉVAI: Bírósági határozatok. In: Kommentár (NÉVAI – SZILBEREKY) 421.

álláspontja szerint „*az alaki jogerő a pert végleg befejezi.*”<sup>9</sup> Anyagi jogerő pedig azt jelentette, hogy az ítéletet, illetve az abban foglaltakat a felek között akkor is irányadónak tekintették a későbbiekben, ha az esetlegesen hibás volt. Azaz „*az ítélet tartalmát a felek közt szabálynak tekintik.*”<sup>10</sup> Ezt Ulpianus a következőképpen fogalmazta meg: „*res iudicata pro veritate accipitur*”, azaz „*a jogerősen megítélt dolgot igazságként kell elfogadni*”.<sup>11</sup> Már a római jogban is a jogerő lényegében fél-tény-jogazonosságot jelentett, hiszen: „*a jogerős ítélet megvédte a felet az újbóli perlés ellen, feltéve, hogy az ügy, a fél és a jogalap ugyanaz volt (identitas), azaz a felelevenített ügy megegyezett az eldöntött üggyel (eadem res) és így az ismételt kereset ugyanaz az actio, amelyikre az ítélet szól, vagy, ha más actio is volt, akkor is ugyanaz a kérdés (eadem questio).*”<sup>12</sup>

Ma a jogerő fogalmi elemeit az alábbiak szerint foglalhatjuk össze: „*A jogerő az a joghatás, melynél fogva a bírósági határozat megtámadhatatlanná, véglegessé és végrehajthatóvá válik.*”<sup>13</sup> Ez kiegészítendő a jogerő a határozat irányadó voltát<sup>14</sup> is jelenti.<sup>15</sup> Jóllehet a Pp. a jogerő szabályozása kapcsán (Pp. 228-230. §§-ok) a határozatokról rendelkezik, a jogerőhatás elsődlegesen az ítélethez kapcsolódik, de bizonyos végzések is bírnak e tulajdonsággal a később részletezett sajátosságokkal.<sup>16</sup>

A kötőerő tárgyalása során felmerült, hogy a részítélet és az igazolási kérelem folytán tartott új tárgyalás eredményéhez képest a korábbi ítélet módosítása vagy hatályon kívül helyezése folytán nem érvényesül az egyszerű kötőerő. Állásponatom szerint a jogirodalom<sup>17</sup> ezen uralkodó álláspontja csak a következő megszorításokkal igaz: részítélet esetében (ahol ún. feltételes jogerőről beszélünk) az újabb ítélet meghozatala, és ennek során a korábbi részítélet hatályon kívül helyezése alkalmával nem a kötőerő, hanem a jogerő feloldásáról van szó, hiszen az eljáró bíró, egy már korábban jogerős ítéletet helyez hatályon kívül vagy módosít. Természetesen ez a kötőerőt is feloldja, hiszen a jogerő az minősített

<sup>9</sup> VÉCSEY Tamás: A római jog institúciói Franklin-Társulat, Budapest, 1898. 243. (továbbiakban: VÉCSEY: i.m.) idézi: PAULOVICS Anita: A modern jogerőfogalom római jogi eredete In: Publicationes Universitatis Miskolcensis – Sectio Juridica et Politica, Tomus XXXI. (2013) 104.

<sup>10</sup> VÉCSEY: i.m. 243., idézi: PAULOVICS: i.m. 104.

<sup>11</sup> PAULOVICS: i.m. 104. és FÖLDI András - HAMZA Gábor: A római jog története és intitúciói, Nemzeti Tankönyvkiadó, tizennegyedik, átdolgozott és bővített kiadás, Budapest, 2009. 186.

<sup>12</sup> VÉCSEY: i.m. 243.; idézi: PAULOVICS: i.m. 105.

<sup>13</sup> NÉVAI: Bírósági határozatok. In: Kommentár (NÉVAI – SZILBEREKY) 423.

<sup>14</sup> BH2002. 462.

<sup>15</sup> GÁTOS: Határozatok. In: Kommentár (NÉMETH – KISS) 1261.

<sup>16</sup> NÉVAI: Bírósági határozatok In: Kommentár (NÉVAI-SZILBEREKY) 423.

<sup>17</sup> GÁTOS: Határozatok. In: Kommentár (NÉMETH-KISS) 1257-1258. és KASZAINÉ MEZEY Katalin: Határozatok. In: Polgári eljárásjog – Kommentár a gyakorlat számára (Szerk.: PETRIK Ferenc), HVG-ORAC; Budapest, 2005. 442. [továbbiakban: Kommentár (PETRIK)]

kötőerőt jelent. „Csak” az egyszerű kötőerő feloldásáról van szó viszont akkor, ha a bíróság a nem jogerős részítéletet módosítja vagy helyezi hatályon kívül.

A tárgyalás elmulasztása folytán előterjesztett igazolási kérelem esetén már összetettebb a kérdés: amennyiben a bíróság elsőfokú ítélet hoz, és az igazolási kérelem a fellebbezési határidőn belül érkezik a bírósághoz, majd a bíróság ennek helyt adva, újabb tárgyalási határnapot tűz ki, és így az elmulasztott tárgyaláson hozott ítéletet változtatja meg, az esetben valóban nem érvényesül az egyszerű kötőerő. Ellenben, ha a fellebbezési határidő lejárt után, de még az igazolási kérelem objektív határideje (3 hónap) alatt nyújtanak be igazolási kérelmet, és ennek a bíróság helyt ad, akkor a megismételt tárgyaláson egy már jogerőre emelkedett ítéletet változtat meg a bíróság. Azaz ekkor is valójában a jogerő egyfajta feloldásáról beszélhetünk, fenntartva azt, hogy a jogerő minősített kötőerőt jelent, így közvetetten az egyszerű kötőerő feloldásáról is beszélhetünk. Ez a distinkció a korábbi jogirodalomban megfelelően megjelenik.<sup>18</sup> Az itt röviden vázolt probléma ahhoz a vitatott kérdéshez vezet el bennünket, vajon az igazolási kérelem perorvoslat vagy sem? Németh János és Kiss Daisy álláspontja szerint nem sorolható a perorvoslatok közé, ám például Kengyel Miklós nézete szerint az igazolási kérelem is perorvoslat.<sup>19</sup>

A kézbesítési vélelem megdöntése folytán is előállhat a fentiekhez több szempontból is hasonló eset. Így például, ha az ítélet kézbesítési időpontját a bíróság a kézbesítési vélelem alapján állapítja meg, majd a címzett a vélelem megdöntése iránt terjeszt elő kérelmet az objektív 6 hónapos határidőn belül (Pp. 99/A § (1) bekezdés). Ez esetben előfordulhat, hogy a fellebbezési határidő letelte és a jogosult(ak) által előterjesztett fellebbezés hiányában az ítélet jogerőre emelkedik. Ám a vélelem sikeres megdöntése esetén a fellebbezési határidő újra megnyílik a címzett számára, aki az ebben a határidőben benyújtott fellebbezésével, lényegében azt éri el, hogy az ítélet alaki és anyagi jogereje elenyészik, hiszen a fellebbviteli eljárást le kell folytatnia a másodfokú bíróságnak.

Értelemszerűen ezek a problémák felmerülnek a másodfokú eljárásban meghozott ítéletek esetében is okszerűen, az abból fakadó sajátosságokkal.

Mindez azt mutatja, hogy előállhat az a különleges helyzet is, hogy a Pp. 228. § és az ehhez kapcsolódó szakaszai alapján már jogerősnek hitt ítélet jogereje a későbbiekben „megszűnik”.

<sup>18</sup> vö.: NÉVAI: Bírósági határozatok. In: Kommentár (NÉVAI-SZILBEREKY) 422.

<sup>19</sup> Erre részletesebben lásd: KISS: i.m. 709.

A jogerő(hatásnak) több „megjelenési formáját” különböztetjük meg: alaki jogerő, anyagi jogerő, részjogerő, feltételes jogerő és végül látszat jogerő.

#### 4. Alaki jogerő

Jóllehet a Pp. sehol sem tartalmazza ezt a kifejezést, de a törvény Indokolása már utal erre. Így a Pp. 228. §-a tartalmazza az alaki jogerővel kapcsolatos rendelkezéseket. Az alaki jogerő a határozat megtámadhatatlanságát jelenti, azaz azt, hogy a határozat fellebbezéssel, ellentmondással többé nem támadható meg.<sup>20</sup> Egy határozat alakilag jogerőre emelkedik, ha a fellebbezéssel (már) egyáltalán nem támadható meg, vagy a jogosultak nem éltek határidőn belül e jogukkal, illetve, ha mindannyian lemondtak a perorvoslati jogukról, vagy visszavonták a benyújtott fellebbezést. Ez utóbbi az alaki jogerő relatív (viszonylagos vetülete).<sup>21</sup> Az utóbbi két esetben érdemes röviden megvizsgálni, pontosan mikor is következik be az alaki jogerő.

Amennyiben a jogi képviselővel eljáró felek legkésőbb az első fokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig benyújtott közös nyilatkozatukban előzetesen bejelentették, hogy lemondanak a fellebbezési jogukról, akkor az ítélet a Pp. 228. § (2) bekezdése alapján a közlésekor jogerőre emelkedik.<sup>22</sup> Azonban, ha nem éltek ezzel a lehetőséggel, az ítélet csak akkor emelkedik jogerőre, amikor a bíróságnál ezt, az ítélet kihirdetését követően bejelentették. Különbséget kell tenni továbbá abban a vonatkozásban is, hogy valamennyi fellebbezésre jogosult egyszerre jelentette-e be a fellebbezésről való lemondását, vagy külön-külön. Utóbbi esetben csak a legutolsó bejelentést követő napon emelkedik jogerőre a határozat, míg az előbbi esetben azon a napon, amikor a jogosultak egyszerre tették meg a nyilatkozatukat (vö.: Pp. 228. § (3) bekezdés).

Önmagában a fellebbezésről történő lemondás nem szünteti meg a feleknek azon jogát, hogy a kijavítással vagy kiegészítéssel, mint

<sup>20</sup> Lényegében a római jogban is ezt jelentette az alaki jogerő, hiszen a döntéssel szemben a fellebbezés eleve kizárt volt, azaz a mai terminológia szerint megtámadhatatlannak minősült.

<sup>21</sup> Megkülönböztetjük az abszolút (végleges) megtámadhatatlanságot, amikor a határozat már rendkívüli perorvoslattal sem támadható. Azonban az alaki jogerő már a viszonylagos megtámadhatatlanság pillanatában beáll. (GÁTOS: Határozatok. In: Kommentár (NÉMETH-KISS) 1261-1262. és JUHÁSZ Imre: A polgári nemperes eljárások fogalma és általános jellemzése. In: A polgári nemperes eljárások joga (Szerk.: VARGA István) ELTE Eötvös Kiadó második, átdolgozott kiadás, Budapest 2013. 85.

<sup>22</sup> Azaz a kézbesítésének időpontjában, mert a Pp. 219. § (1) bekezdés a) pontja alapján az ítéletet kézbesítés útján kell közölni.

perorvoslattal éljenek, mert e perorvoslatok mind a jogerős, mind a jogerőre nem emelkedett határozatokkal szemben igénybe vehetők.<sup>23</sup> Jóllehet a Pp. sem 224. §, sem a 225. § esetén nem rendelkezik a beavatkozóról, de a Pp. 57. § (1) bekezdése értelmében a beavatkozó is kérheti a fél mellett – egyéb törvényi feltételek fennállása esetén – a határozat kijavítását vagy kiegészítését is.

A fellebbezés visszavonása esetén a PK. 194. számú állásfoglalás szerint, ha a fellebbezési határidő letelte előtt tették meg a jogosultak a visszavonást, akkor csak a határidő lejártát követő napon emelkedik jogerőre a határozat, míg, ha a fellebbezési határidő leteltét követően vonja vissza a jogosult perorvoslatát, akkor a visszavonás napján.<sup>24</sup> Annyi megjegyzést kell fűznöm az előbbiekhöz: ha a csatlakozó fellebbezésre jogosult csatlakozó fellebbezését a törvényes határidőn túl terjeszti elő, akkor maradéktalanul érvényesülnek a PK. 194. számú állásfoglalásban leírtak (vö.: Pp. 244. § (3) bekezdés), ellenben, ha a csatlakozó fellebbezésre jogosult a törvényes határidőn belül terjeszti elő perorvoslatát, akkor az önálló fellebbezésnek minősül (Pp. 244. § (4) bekezdés), és ha a fellebbező fél vissza is vonja a fellebbezését, az ítélet<sup>25</sup> nem emelkedik jogerőre.

A fellebbezési határidő elmulasztása miatti igazolási kérelem előterjesztése önmagában nem érinti a határozat jogerőre emelkedését, kivéve a Pp. 290. § (6) bekezdését, miszerint a házassági perekben az ítélet a fellebbezési határidő utolsó napjától számított tizenötödik nap elteltével emelkedik jogerőre.<sup>26</sup>

## 5. Anyagi jogerő

A Pp. a jogerő megjelenési formái közül kifejezetten csak az anyagi jogerőt említi a 229. § (1) bekezdésében. E bekezdés szerint: *„A keresettel érvényesített jog tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalapból származó ugyanazon jog iránt a felek – ideértve azok jogutódjait is – egymás ellen új keresetet indíthassanak vagy az ítéletben elbírált jogot egymással szemben, egyébként vitássá tehessék (anyagi jogerő).”*

<sup>23</sup> GÁTOS: Határozatok. In: Kommentár (NÉMETH – KISS) 1264.

<sup>24</sup> KISS: i.m. 681-682.

<sup>25</sup> Végzés ellen nincs helye csatlakozó fellebbezésnek (Pp. 257. § (1) bekezdés)

<sup>26</sup> GÁTOS: uo. 1262.

A jogirodalom álláspontja szerint az anyagi jogerő a véglegességet<sup>27</sup> jelenti, fogalmát pedig a követőképpen határozzák meg: „Az anyagi jogerő az alakilag jogerőre emelkedett ítélethez fűződő azt a joghatást jelenti, hogy az ítélet a peresített jogviszony alapján a feleket megillető jogokat és az őket terhelő kötelezettségeket végérvényesen meghatározza.”<sup>28</sup>

Jóllehet a Pp. csak az ítélet vonatkozásában beszél az anyagi jogerőről, a jogirodalom és judikatúra álláspontja szerint anyagi jogerőhatás fűződik<sup>29</sup> a jogerős fizetési meghagyáshoz (vö.: Pp. 321. § (1) bekezdés; EBH2002. 642.), a jogerős bírósági meghagyáshoz (vö.: Pp. 136. § (2) bekezdés), a jogerős végzéssel jóváhagyott bírói egyezséghez, valamint a választottbírói ítélethez is (vö.: a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény 58. §; BH2010. 191.)

Az anyagi jogerő pozitív és negatív oldalát lehet megkülönböztetni: pozitív vetülete, hogy a bíróság döntése a felekre, a bíróságra és más hatóságokra is a későbbiekben kötelező, az ítélezési gyakorlat ezt a következőképpen fogalmazza meg: „A felek és a bíróságok a Polgári Perrendtartásban szabályozott az anyagi jogerőre vonatkozó rendelkezések alapján a jogerős határozat tartalmához kötve vannak, azt irányadónak kell tekinteni.” (BH2002. 462.)

Az anyagi jogerő negatív oldala pedig, hogy a perben elbírált igény miatt már nem lehet újabb pert indítani. E kettős hatást összefoglalóan ítélt dolognak (*res iudicata*) nevezik. A bírói gyakorlat szerint az ítélt dolog (*res iudicata*) tárgya: „a keresettel érvényesített jogról való döntés.” (BH2002. 235.)

A *res iudicata* meglétét a bíróság hivatalból veszi figyelembe, de arra a fél is hivatkozhat,<sup>30</sup> ez az ún. *exceptio rei iudicatae*<sup>31</sup>. A Pp. 130. § (1) bekezdés d) pontja szerint az ítélt dolog perakadály, és a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításra kerül sor, ha pedig ezt a bíróság a perindítás hatályának a beállta után (Pp. 128. §) észleli, a per megszüntetésre kerül sor a Pp. 157. § a) pontja alapján. A Pp. 260. § (1) bekezdés c) pont szerint „a jogerős ítélet ellen perújításnak van helye, ha a perben hozott ítéletet megelőzően ugyanarra a jogra nézve korábban már jogerős ítéletet hoztak.”

<sup>27</sup> KISS: i.m. 681.

<sup>28</sup> KASZAINÉ MEZEY Katalin: Határozatok. In: Kommentár (PETRIK) 442.

<sup>29</sup> A nemperes eljárásokra vonatkozóan lásd a megfelelő fejezetet.

<sup>30</sup> KISS: i.m. 682.

<sup>31</sup> Vö. a római jogi eredetről kifejtettekkel.



Az anyagi jogerőhatáshoz fűződő további kiemelendő joghatás a végrehajthatóság. Ez biztosítja önkéntes teljesítés hiányában, hogy a jogosult a bíróság döntésében foglaltaknak állami kényszer útján érvényt szerezhessen. A végrehajthatóság azonban – jellegénél fogva – csak a marasztalást tartalmazó határozatokhoz<sup>32</sup> kapcsolódik. Értelemszerűen a megállapítást tartalmazó, valamint a jogalakító ítéletek esetében nem beszélhetünk végrehajtásról, hiszen a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 13. § (1) bekezdése szerint *„végrehajtható okiratot akkor lehet kiállítani, ha a végrehajtandó határozat kötelezést (marasztalást) tartalmaz, jogerős vagy előzetesen végrehajtható és a teljesítési határidő letelt.”* Ezen két ítéletfajta esetében sem teljesen kizárt azonban a végrehajtás, mert a *sententia* perköltségben marasztaló része tekintetében a végrehajtás elrendelhető.

Végzéseknél az esetek számottevő hányadában nem beszélhetünk végrehajthatóságról, kivéve – többek között – a pénzbírságot megállapító végzést, csak az ideiglenes intézkedésről szóló végzést, sőt utóbbi a Pp. 156. § (8) bekezdése szerint előzetesen végrehajtható, azaz már a végzés jogerőre emelkedése előtt.<sup>33</sup>

Megjegyzem, hogy a jogirodalomban megoszlanak az álláspontok<sup>34</sup> arról, hogy a végrehajthatóság valóban a jogerő tulajdonoságai közé tartozik-e? A nemleges választ támasztja alá a Pp. 231. §-a az előzetes végrehajthatósággal összefüggésben, hiszen ez esetben a jogerőre nem emelkedett határozat végrehajtásának a lehetőségét teremti meg a jogalkotó.<sup>35</sup>

A Pp. 229. § (1) bekezdéséből egyértelműen kiderül, hogy az anyagi jogerő a határozatok közül csak az ítéletre vonatkozik. Ez azzal a megszorítással értelmezendő, hogy a jogerős fizetési meghagyás, a jogerős bírósági meghagyás, valamint a választottbírói ítélet esetében éppúgy beszélhetünk anyagi jogerőről. Végzések esetében főszabályként nem értelmezhető az anyagi jogerő megléte a peres eljárásban, kivétel a bíróság egyezségét jóváhagyó jogerős végzése (Pp. 148. § (3) bekezdés).<sup>36</sup>

A fentiekben kifejtettek alapján arra az álláspontra juthatunk, hogy az alaki-anyagi jogerő az ítéletek esetében a mindennapi ítélkezés során nem

<sup>32</sup> Ítélet és ítélethatályú határozatok (meghagyások, választottbírói ítélet).

<sup>33</sup> NÉVAI: Bírósági határozatok. In: Kommentár (NÉVAI-SZILBEREKY) 425.

<sup>34</sup> Lásd részletesebben: BACSÓ Ferenc – BECK Salamon – MÓRA Mihály: Magyar polgári eljárásjog Budapest, 1959. 422.; Kommentár (NÉVAI-SZILBEREKY) 427.; FARKAS József: A jogerő a magyar polgári peres eljárásban, Budapest, 1976. 25.

<sup>35</sup> GÁTOS: Kommentár (NÉMETH-KISS) 1281.

<sup>36</sup> A nemperes eljárásokban hozott végzésekre vonatkozóan lásd a megfelelő fejezetet.

különíthető el élesen, mert nincs olyan időpillanat a per során, amikor egy ítélet alakilag jogerős (azaz rendes perorvoslattal már többé nem támadható), de anyagilag még nem jogerős. Azaz az alakilag jogerős ítélet az egyben, szükségszerűen az anyagi jogerőhöz fűződő hatásokkal is rendelkezik.

Az alaki és az anyagi jogerő közötti időbeli eltérést is – meggyőződésem szerint – a közigazgatási perek, illetve az azt megelőző közigazgatási eljárás jobban érzékelteti. Egy közigazgatási határozathoz az alaki jogerőből fakadó hatások már attól a pillanattól kapcsolódnak, hogy az közigazgatási úton fellebbezéssel többé már nem támadható (vö. Ket. VII. fejezet), azaz a közigazgatási szakaszban jogerőre emelkedik. Amennyiben pedig a jogosult a Pp. XX. fejezete szerinti közigazgatási pert indít, az e perben meghozott ítélethez anyagi jogerőhatás már fűződhet.<sup>37</sup>

Megkülönböztetjük az anyagi jogerő alanyi és tárgyi terjedelmét.

Az alanyi terjedelem azon személyeknek körét jelenti, akikre kiterjed az ítélet anyagi jogereje. A Pp. 229. § (1) bekezdése értelmében ez csak a feleket és a jogutódjaikat jelenti.<sup>38</sup> Jóllehet a törvény ebben a bekezdésben nem nevezi meg, de a Pp. 57. § (1) bekezdése értelmében az önálló beavatkozókra is kiterjed az ítélet anyagi jogerejének személyi hatálya. Értelemszerűen a jogerő személyi kerete kiterjed továbbá a Pp. 51. § a) pont szerinti egységes pertársasági alakzatra is („ha a perben hozott döntés a pertársakra a perben való részvétele nélkül is kiterjedne”).

Látható tehát, hogy a kereset elemei közül ténylegesen a kereset alanya és címzettje adhat támpontot azon kérdésben, hogy a személyi hatály kire vonatkozik.<sup>39</sup>

Értelemszerűen az ítélet jogereje kiterjed a Pp. 229. § (2) bekezdésében meghatározott személyre is, hiszen e § „(1) bekezdésének rendelkezéseit akkor is alkalmazni kell, ha a perben nem a fél, hanem érdekében az ügyész illetve a külön jogszabállyal erre feljogosított személy vagy szervezet keresete alapján hozott a bíróság ítéletet, feltéve, hogy a fél részére az ítéletet szabályszerűen kézbesítették, és az a 228. § értelmében vele szemben is az jogerőre emelkedett.” E rendelkezés kapcsán a PK 196. számú állásfoglalás szerint, ha a bíróság nem értesítette az érdekeltet, azonban részére az ítéletet szabályszerűen

<sup>37</sup> A közigazgatási döntésnek a bírósági felülvizsgálat szempontjából legalább alaki részjogerővel kell rendelkeznie. (Complex DVD-Jogtár Ket. 109. § (2) bekezdéséhez fűzött kommentár)

<sup>38</sup> Már a római jogban is a jogerő hatása csak a peres ügyre, a felekre és azok jogutódjaira terjedt ki (*inter easdem personas*). (PAULOVICS: i.m. 105. )

<sup>39</sup> NÉVAI: Bírósági határozatok. In: Kommentár (NÉVAI-SZILBEREKY) 428.

kézbesítette, az érdekelt fellebbezéssel élhet, s e fellebbezés alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezheti a Pp. 252. § (2) bekezdés alapján, azaz az értesítés elmulasztása az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megszegéseként értékelendő. Fontos korlát azonban, ha az érdekelt csak a másodfokú ítélet meghozatala után szerez tudomást a perről, akkor már nem terjed ki rá az ítélet jogereje. Ez azért kiemelendő rendelkezés, mert a Pp. 64. § (3) bekezdése értelmében, az, akinek igénye érvényesítése céljából az ügyész vagy külön jogszabállyal erre feljogosított személy, szervezet pert indít, a perben félként vesz részt. Ám, ha az a fél, akinek az igényét valójában érvényesítik, erről nem tud, és ennek okán nem gyakorolhatja a féli pozíciójából következő legfontosabb jogosítványokat, például: a perorvoslatot, akkor indokolatlan lenne vele szemben a *res iudicata* negatív hatását alkalmazni. Azaz a valódi fél által később megindított perben, jóllehet formálisan fél-jog-és tényazonosság áll fenn, a bíróság még sem alkalmazhatja sem kérelemre, sem hivatalból a Pp. 130. § (1) bekezdés d) pontját, illetve a Pp. 157. § a) pontját.

Álláspontom szerint azonban más okszerű következtetés is megállapítható: a Pp. 270. § (2) bekezdés értelmében felülvizsgálattal élhet a fél, a beavatkozó és akire a határozat rendelkezést tartalmaz, a rendelkezés reá vonatkozó részével szemben. E szabály alapján reálisnak tartom, hogy a bíróság a Pp. 275. § alapján teljes körűen hatályon kívül helyezi az ítéletet, és új eljárás lefolytatására utasítja az elsőfokú bíróságot. Természetesen a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság most már a valódi, tényleges fél részvételével folytatja pert. Így nézetem szerint a PK 196. számú állásfoglalás II. pontja csak akkor lehet igaz, ha a felülvizsgálat benyújtására előírt határidő eltelt. Lehetséges ugyanis, hogy az, akinek igényét például az ügyész érvényesíti nem is kíván a későbbiekben perelni, mert az ő javát, érdekét is szolgálja az így meghozott ítélet.

Megkülönböztet a joggyakorlat és a jogirodalom *contra omnes* hatályú, azaz mindenkivel szemben hatályos ítéleteket is. Ez esetben lényegében az alanyi kör kiterjesztéséről lehet beszélni. Ilyen ítéletek például a házasságot érvénytelennek nyilvánító (a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény, továbbiakban: Ptk., 4:14. § (2) bekezdés), az örökbefogadást (Ptk. 4:140. § (3) bekezdés), illetve a házasságot felbontó ítéletek (Ptk. 4:23. § (4) bekezdés), valamint a családi jogállással kapcsolatos ítéletek. Utóbbiak esetében, amennyiben a bíróság döntése alapján az apaság vélelme megdől, később senki sem (tehát nemcsak a perben résztvevők) állíthatja, illetve bizonyíthatja azt, hogy a gyermek mégis a korábban vélelmezett apától származik. Ugyanez fordítottan is

igaz: amíg a vélelem nem dőlt meg, senki sem hivatkozhat arra, hogy a gyermek nem a vélelmezett apától származik, még az esetben sem, ha ez a körülmények alapján nyilvánvaló.<sup>40</sup>

A jogerő tárgyi terjedelme azt jelenti, hogy a határozat (jellemzően ítélet) mely részére terjed ki a jogerő. Ma is vitatott mind a jogirodalomban, mind a joggyakorlatban, vajon csak a rendelkező részre vagy az indokolásra is kiterjed-e a jogerő tárgyi terjedelme? Ezzel a kérdéskörrel jelen tanulmányban tartalmi korlátok miatt nem foglalkozom.

A tárgyi terjedelem kapcsán röviden indokolt elemezni a Pp. 229. § (3) bekezdését, amely a beszámítási kifogás és az anyagi jogerő terjedelmének kapcsolatáról rendelkezik. Eszerint: *„[A]z ítélet anyagi jogereje kiterjed – a beszámítás erejéig – az ítéletben beszámított ellenkövetelésre.”* Kiemelendő tehát, hogy a beszámítási kifogás során csak az esetben beszélhetünk jogerőről, ha a bíróság valamilyen mértékben beszámította az érvényesíteni kívánt ellenkövetelést. Amennyiben pusztán csak az ellenkövetelés fennállását állapította meg a bíróság, de annak beszámítása valamilyen ok folytán elmaradt (például anyagi jogszabály alapján nincs helye), akkor e vonatkozásban nem beszélhetünk anyagi jogerőről (lásd erről még: EBH 2000. évi 315. sz.)<sup>41</sup>

A törvény az anyagi jogerő alóli kivételként említi az utóper intézményét. A Pp. 230. § (1) bekezdése szerint *„Ha az ítélet egyik felet olyan szolgáltatásra kötelezi, amely az ítélet meghozatala után jár le (122. § (2) bekezdés), az ítélet anyagi jogereje nem gátolja, hogy a felek bármelyike keresetet indíthasson a szolgáltatás mennyiségének vagy időtartamának megváltoztatása iránt, ha azok a körülmények, amelyekre a bíróság az ítéletét alapította, utóbb lényegesen megváltoztak.”* Jelen tanulmányban az utóper részletes elemzésétől eltekintek, pusztán a legfontosabb, egyéb eljárásoktól történő elhatárolásokat mutatom be.

A perújítástól az alapján lehet elhatárolni az utópert, hogy ez utóbbi csak olyan tényekre alapítható, amelyek az ítélet jogerőre emelkedése után keletkeztek, a perújítás esetében ellenben a perújítás alapjául szolgáló tény (Pp. 260. § (1) bekezdés a) pont) már az elsőfokú ítélet meghozatala előtt fennállt. Ez azért is releváns, mert, ha a perújítás esetében az ítélet megszületése után létrejött tényekre lehetne hivatkozni, akkor már nem rendkívüli perorvoslatról, hanem új perről beszélhetünk, hiszen a jogerő a felek, a tények és jog azonosságát jelenti.

<sup>40</sup> KASZAINÉ MEZEY Katalin: Határozatok. In: Kommentár (PETRIK) 444-444/1.

<sup>41</sup> GÁTOS György: Határozatok. In: Kommentár (NÉMETH-KISS) 1273.

Elhatárolandó az utóper a végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti pertől is: A Pp. 230. §-a esetében a kereset megindításának alapja, azon körülmények lényeges megváltozása, amelyre a bíróság az ítéletet alapította, ellenben a végrehajtás megszüntetése, illetőleg korlátozása iránti perek esetében a Pp. 368-369. §-ok szolgálnak alapul.<sup>42</sup>

Az anyagi jogerő alól jogszabály alapján továbbá kivétel a Ptk. 4:210. § (1) bekezdésében a tartás mértékének vagy szolgáltatása módjának megváltoztatása iránti per, ahol az anyagi jogerő léte nem akadályozza annak, hogy a jogosult ismételten pert indítson a tartás iránt. Hasonló rendelkezés a Ptk. 4:181. § (4) bekezdése, miszerint *„Ha a kapcsolattartás kérdésében a bíróság döntött, a kapcsolattartás megváltoztatását a határozat jogerőre emelkedésétől számított két éven belül a bíróságtól lehet kérni.”*

## 6. Részleges jogerő

A Pp. 228. § (4) bekezdése szabályozza a részleges jogerő intézményét. Eszerint, *„ha a fellebbezésre jogosult<sup>43</sup> a határozatnak csak valamely rendelkezése ellen él fellebbezéssel (csatlakozó fellebbezéssel), a határozatnak a fellebbezéssel (csatlakozó fellebbezéssel) nem érintett része (rendelkezése) jogerőre emelkedik. Jogerőre emelkedik a határozatnak az a része is, amely ellen fellebbezésnek (csatlakozó fellebbezésnek) helye nincs.”*

Az 1/2008 (V.19.) PK vélemény VIII/e pontja<sup>44</sup> értelmében *„a fellebbezési bíróság csak akkor nem bírálhatja felül az elsőfokú bíróság ítéletének érdemi rendelkezését, ha fellebbezéssel kizárólag a perköltség kérdésében éltek.”* Azaz jelen esetben a VIII/e. pont indokolása szerint részleges jogerőről csak abban az esetben lehet szó, ha a perorvoslatban csak a perköltséget sérelemzik. Ennek indoka pedig, hogy a közös tulajdon megszüntetésének mikénti módja (természetbeni megosztás, megváltás, árverési értékcsökkentés vagy társasház-tulajdonná alakítás) olyannyira egységes kérdés, hogy az részbeni döntésre alkalmatlan, azaz a részdöntések külön-külön, *„egymástól elszakítva”* jogerőre sem emelkedhetnek, az Indokolás érvelése szerint.

<sup>42</sup> GÁTOS György: Határozatok. In: Kommentár (NÉMETH-KISS) 1276.

<sup>43</sup> Pp. 233. § (1) bekezdés szerint: a fél, a beavatkozó, és akire a határozat rendelkezést tartalmaz, a rendelkezés reá vonatkozó része ellen.

<sup>44</sup> Az 1/2014 Polgári Jogegységi Határozat 1. pontja folytán 2014. március 15. után is irányadó ez a vélemény.

A részleges jogerő elenyészhet, ha az első fokú ítéletet a Pp. 251. § és a Pp. 252. § (1) és (2) bekezdés alapján hatályon kívül helyezik. Ugyanígy a részleges jogerő megszűnik, ha a másodfokú bíróság a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül határoz a le nem rótt illeték, valamint az állam által előlegezett és meg nem térült költség megtérítéséről (Pp. 253. § (1) bekezdés).<sup>45</sup>

A nemperes eljárások körében is találunk példát a részjogerő egyértelmű törvényi szabályozására, a fizetési meghagyásról szóló 2009. évi L. törvény (továbbiakban: Fmhtv.) 28. § (2) bekezdésében. Eszerint: *„[Ha] az ellenmondás a fizetési meghagyásnak csak valamely része vagy rendelkezése ellen irányul, a fizetési meghagyásnak az ellentmondással nem érintett része jogerőre emelkedik.”*

## 7. Feltételes jogerő

A jogerőhatás e megjelenési formája a részítélet kapcsán jut jelentőséghez. A Pp. 213. § (2) bekezdése szerint: *„A bíróság a kereseti kérelmek vagy a kereseti kérelmek önállóan elbírálható egyes részei felől külön ítélettel is határozhat (részítélet), ha ebben a vonatkozásban további tárgyalásra nincs szükség, és, ha a kereseti kérelem vagy beszámítási kifogás eldöntése végett a tárgyalást el kell halasztani. A részítélet a később hozott ítélettel a beszámítási kifogásra, illetőleg a viszonykeresetre vonatkozó tárgyalás eredményéhez képest hatályon kívül helyezhető vagy megfelelően módosítható.”* A törvény rendelkezései szerint a bíróságnak nem kell bevárnia a részítélet jogerőre emelkedését, hanem az előtt is folytathatja a pert. E szabály alól csak a házassági vagyoni jogi perek kapcsán található kivétel a Pp. 292. § (2) bekezdésében.

A Pp. általános szabályai szerint folyó perekben a bíróságnak kérelem esetén sem kötelező részítéletet hoznia, ellenben a kiemelt jelentőségű perek kapcsán a Pp. 386/H. § alapján, erre irányuló indítvány esetén – amennyiben egyéb törvényi feltételek fennállnak – a részítélet meghozatala kötelező.

Ezzel szemben a közbenső ítélet esetében már nincs szó feltételes jogerőről. A Pp. 213. § (3) bekezdése értelmében *„[H]a a keresettel érvényesített jog fennállásáról és a felperest ennek alapján megillető követelés összege (mennyisége) tekintetében a vita elkülöníthető, a*

<sup>45</sup> GÁTOS: Határozatok. In: Kommentár (NÉMETH – KISS) 1265.

*bíróság a jog fennállását ítélettel előzetesen megállapíthatja (közbenső ítélet). Ebben az esetben a tárgyalás a követelés összegére (mennyiségére) vonatkozóan csak a közbenső ítélet jogerőre emelkedés után folytatható.*” Azaz a részítélettel ellenkezőleg az ítélet e fajtájánál nem beszélhetünk feltételes jogerőről.

A PK 195. számú állásfoglalás értelmében a közbenső ítélethez anyagi jogerőhatás fűződik, így ellene perújítással és felülvizsgálattal is lehet élni. Kiemelendő továbbá, hogy ezen állásfoglalás szerint a bíróság a közbenső ítéletben foglaltaktól akkor sem térhet el, ha az utóbb felvett bizonyítás erre alapot adna. Releváns, hogy közbenső ítélet szükségszerűen csak pozitív megállapítást tartalmazhat, mert máskülönben értelmezhetetlen lenne, hogy a követelés összegére vonatkozóan a tárgyalást tovább folytatják.<sup>46</sup>

A kiemelt jelentőségű perek kapcsán a közbenső ítélet esetében megfelelően irányadóak a részítélettel összefüggésben leírtak (vö.: Pp. 386/H. §).

Mindkét ítéletfajta esetében a jogerő tárgyalása kapcsán kiemelendő a Pp. 137. § (4) bekezdése, miszerint a per során hozott jogerős közbenső és részítélet hatályát a per megszűnése nem érinti. Álláspontom szerint e rendelkezés akkor is érvényesülne, ha ezt a Pp. külön nem mondaná ki, mert ez a jogerő, illetve ezen ítéletek természetéből szükségszerűen következik. Hiszen a részítélet esetében a feltételes jogerő a továbbiakban már nem feltételes, a közbenső ítélet esetében pedig a Pp. 213. § (3) bekezdése szerint is a per csak a közbenső ítélet jogerőre emelkedése után folytatható.

## **8. Látszatjogerő**

Ez a fogalom Farkas József<sup>47</sup> nevéhez köthető. Álláspontja szerint egyes ítéletekhez csak látszatjogerő kapcsolódik. Farkas az alábbiakat sorolta ezen ítéletek közé:

1. *„Az az ítélet, amely lehetetlen vagy jogszabályba ütköző teljesítést rendel el;*
2. *Ha az ítélet rendelkezése ellentmondó vagy érthetetlen végül*

<sup>46</sup> KISS: i.m. 672.

<sup>47</sup> Lásd részletesen: FARKAS József: Jogerő a magyar polgári peres eljárásban, 1976. 124-126.

3. *Ha az ítélet tárgyi vagy személyi okokból adódóan nem képes arra, hogy az ítéleti döntéshez jogerőhatás fűződjék (példaként említhető: a nem létező házasságot felbontó ítélet<sup>48</sup>)”.*

Sőt Farkas nézete szerint akkor is látszatjogerőről beszélhetünk, ha a bíróság túlterjeszkedik a felek kérelmén. Egyértelmű, hogy ezekben az esetekben is formailag jogerőről van szó, ám de facto az ítélethez nem fűződhetnek a jogerő kapcsán tárgyalt joghatások.<sup>49</sup>

## 9. Jogerő a nemperes eljárásokban

A nemperes eljárások kapcsán is beszélhetünk az egyszerű kötőerőről és a jogerőről. A kötőerő főszabályként érvényesül a nemperes eljárásokban is, a kivételek közül megemlíthető az igazolási kérelem, amelyet a bíróság a határozat jogerőre emelkedése előtt megváltoztathat. A jogerővel összefüggésben elsősorban az anyagi jogerővel kell foglalkozni, hiszen a nemperes eljárásokban a bíróság nem hozhat ítéletet, és az anyagi jogerőhatás pedig főszabályként az ítéletekhez kapcsolódik. Így a jogszabály és a bírói gyakorlat segítségével lehet megmondani mely határozatokhoz kapcsolódik anyagi jogerőhatás: a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 27. § (1) bekezdése szerinti az adós felszámolását elrendelő végzéshez anyagi jogerő fűződik. Hasonlóan a jogerős fizetési meghagyásnak ugyanaz a hatálya, mint a jogerős ítéletnek (Fmhtv. 36. § (1) bekezdés),<sup>50</sup> ugyanígy a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény 12. § (1) bekezdése szerint *„[A] közjegyző végzésével jóváhagyott egyezség a bíróság által jóváhagyott egyezséggel azonos hatályú.”* Azaz a Pp. 148. § (3) bekezdéséhez hasonlóan ehhez a végzéshez is anyagi jogerőhatás fűződik.

A bírói gyakorlat szerint *„[A] végrehajtás elrendelése iránt kérelmet elutasító végzésnek anyagi jogereje nincs.”* (BH2002. 191.) Ugyancsak az anyagi jogerő hiányát állapította meg a bíróság akkor, amikor kimondta, hogy *„[A] cégbírósági eljárásban hozott határozat alapján ítélt dolog fennállása nem állapítható meg.”* (BH1993. 512.)

<sup>48</sup> A nem létező házasság esetén ugyanis a házasság fenn-nem állásának megállapításának van helye, csak egy létező és érvényes házasságot lehet felbontani.

<sup>49</sup> ÚJLAKI László: Látszatjelenségek a polgári eljárásjogban. In: *Magister artis boni et aequi – Studia in honorem Németh János* (Szerk.: KISS Daisy – VARGA István), ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2003. 867-868.

<sup>50</sup> JUHÁSZ Imre: A polgári nemperes eljárások fogalma és általános jellemzése; TÖRÖK Judit: Fizetésképtelenségi eljárások; SZÉCSÉNYI-NAGY Kristóf: A közjegyzői nemperes eljárások. In: *A polgári nemperes eljárások joga* (Szerk.: VARGA István) 84-85.; 575.; 839.



## 10. Zárszó

Megállapítható, hogy a jogerő olyan meghatározó jogintézménye polgári eljárásjogunknak, amely számtalan, a jogirodalom és a joggyakorlat által egységesen meg nem válaszol kérdést vet fel. Éppen ezért biztos vagyok benne, hogy a folyamatban lévő Polgári Perrendtartás kodifikációja során is jelentős szerepet kap az a kérdés, át kell-e alakítani a jövő perjogi kódexében – és, ha igen miként – a jogerővel kapcsolatos rendelkezéseket.

### Felhasznált irodalom

BACSO Ferenc – BECK Salamon – MÓRA Mihály: Magyar polgári eljárásjog Budapest, 1959.

FARKAS József: Jogerő a magyar polgári peres eljárásban, 1976.

FÖLDI András – HAMZA Gábor: A római jog története és intitutiói, Nemzeti Tankönyvkiadó, tizennegyedik, átdolgozott és bővített kiadás, Budapest 2009.

KISS Daisy: A polgári per titkai – Kérdések és válaszok a Polgári perrendtartás általános részéből HVG-ORAC, Budapest 2009.

Magister artis boni et aequi – Studia in honorem Németh János (Szerk.: KISS Daisy – VARGA István), ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 2003.

NÉVAI László – SZILBEREKY Ferenc: Polgári eljárásjog 3. kiadás, Budapest 1974.

PAULOVICS Anita: A modern jogerőfogalom római jogi eredete In: Publicationes Universitatis Miskolcensis – Sectio Juridica et Politica, Tomus XXXI. (2013)

VÉCSEY Tamás: A római jog institutioi. Franklin Társulat, Budapest, 1898.

Polgári eljárásjog – Kommentár a gyakorlat számára (Szerk.: PETRIK Ferenc), HVG-ORAC, Budapest 2005.

A polgári perrendtartás magyarázata (Szerk.: NÉMETH János – KISS Daisy) Complex Kiadó, második (átdolgozott kiadás) Budapest 2007.

A polgári nemperes eljárások joga (Szerk.: VARGA István) második, átdolgozott kiadás, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 2013.

Complex DVD Jogtár Ket. 109. §-hoz fűzött kommentár

### **Felhasznált jogszabályok és egyéb jogforrások**

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény

A csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény

A választottbírósági eljárásról szóló 1994. évi LXXI. törvény

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény

A fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény

A hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény

A polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény

1/2014. Polgári Jogegységi Határozat

1/2008. (V.19.) PK vélemény

PK 194.

PK 195.

PK 197.

### **Felhasznált eseti döntések**

BH1993. 512.

BH 2001. évi 10/481. sz.

BH2002. 191.

BH2002. 235.

BH2002. 462.

BH2010. 191.

EBH 2000. 315.

EBH2002. 642.

\*\*\*

## **Manifestations of the effects of legal force**

### **Summary**

The binding force of decisions is the one of the leading legal instrument in the civil procedure law. In spite of the countless commentaries dealing

with the binding force of decisions, there are some open question in this topic. In my study I would like to examine several of these questions. After a short historical introductory, I will analyze the general questions in connection with the legal force of decisions. Beside the legal literature, I review this legal instrument from the standpoint of the legal practise, in this context I will analyze judicial decisions regarding the binding force. Where it is necessary to, I formulate critical comments too.